

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ, ІНФОРМАЦІЯ ТА КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

УДК 347.772.3

МАЙНОВІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНЕ НАЙМЕНУВАННЯ

Л. Андрейчук

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, 79000, Львів, Україна,
e-mail: lubchik@ua.fm*

Досліджено теоретичні питання щодо майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування. Проаналізовано чинне законодавство щодо правового регулювання цих відносин, теоретичні позиції з предмета дослідження та судову практику стосовно вирішення спорів, пов'язаних із захистом майнових прав на комерційні найменування. Встановлено, що перелік майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування не є вичерпним, оскільки у законі, окрім названих прав, ідеться про інші (непоіменовані) права, що встановлені законом. Доведено, що право на використання комерційного найменування охоплює низку різних дій суб'єкта, спрямованих на досягнення максимальної ефективності в господарському обороті під власним комерційним найменуванням. Окреслено способи застосування права на використання комерційного найменування. Звернуто увагу на те, що використання комерційного найменування за своїм змістом найбільш широкое та абстрактне, і може знаходити конкретний вираз через реальні способи та засоби використання. Доведено, що при здійсненні прав на комерційне найменування суб'єкт опирається на загальнодозвільний принцип, діє з урахуванням загальних меж реалізації суб'єктивних прав та має ураховувати загальні засади цивільного права, зафіксовані в ЦК України.

Ключові слова: інтелектуальна власність, права, суд.

Паризька конвенція про охорону промислової власності визнає комерційні (фірмові) найменування одним із об'єктів промислової власності. Комерційне (фірмове) найменування є засобом, який суб'єкти господарювання можуть використовувати для своєї індивідуалізації поряд із власним іменем або найменуванням.

В Україні питання виникнення майнових прав на комерційні найменування, зміст цих прав на їх здійснення регулюють норми ЦК України, ГК України, Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7 червня 1996 року та інші законодавчі акти.

Найменування юридичної особи досить часто збігається з її комерційним (фірмовим) найменуванням, проте найменування юридичної особи та комерційне найменування мають різне функціональне призначення і відповідно різну юридичну природу. Тому комерційне (фірмове) найменування необхідно відрізнити від найменування юридичної особи та імені особи фізичної.

Комерційне найменування як певне словесне позначення суб'єкта господарювання забезпечує його індивідуалізацію. Відтак характеристика майнових прав на цей

об'єкт інтелектуальної власності повинна враховувати те, що саме індивідуалізація суб'єкта цивільного обороту є основною функцією комерційного найменування. Зміст майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування майже не розкрито в ЦК України та ГК України. Також відсутній спеціальний законодавчий акт про охорону прав на комерційне найменування. Поняття використання майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування по-різному розуміють в науковій літературі та в судовій практиці, що зумовлено недосконалим правовим регулюванням. Тому вказана проблематика є актуальною для наукового дослідження.

Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності було предметом досліджень окремих науковців у межах дисертаційних досліджень (Кодинець А. О. «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України», 2006 року [4], Кривошеїна І. В. «Фірмове найменування: регулювання та правова охорона за законодавством України», 2007 року [5], Ішук С. І. «Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування», 2009 року [3] та інші). Результати цих досліджень, безумовно, заслуговують на увагу і будуть предметом аналізу, проте вони виконані досить давно, відтак актуальним є проведення нового дослідження окремої проблематики щодо комерційних найменувань, зокрема майнових прав інтелектуальної власності на них, з урахуванням поточного стану існування відносин між суб'єктами господарювання. Окрім дисертаційних досліджень, деякі питання щодо комерційних найменувань досліджували й інші науковці, зокрема, Ю. Л. Бошицький [1], В. М. Крижна [5], В. М. Мартин [7], Л. Л. Тарасенко [9] та інші. Однак ці дослідження були вибірконими та комплексно не охоплювали проблематику майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.

Цілями статті є характеристика майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування як засобу індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту, обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання цього об'єкта права інтелектуальної власності.

Види майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування закріплені у ст. 490 ЦК України. Відповідно до її частини 1 цієї статті такими правами є:

- 1) право на використання комерційного найменування;
- 2) право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання.

Перелік майнових прав інтелектуальної власності не є вичерпним, оскільки у цій же статті йдеться про інші (непоіменовані) права, встановлені законом. Окрім ЦК України, на сьогодні відсутні будь-які законодавчі акти, що встановлюють (чи загалом регулюють) відносини інтелектуальної власності на комерційне найменування.

Зміст майнових прав у ЦК України не розкрито. Право на використання комерційного найменування охоплює низку різних дій суб'єкта, спрямованих на досягнення максимальної ефективності в господарському обороті під власним комерційним найменуванням. На думку В. М. Мартина, створення та перше використання комерційного найменування породжує виняткове абсолютне правовідношення, зміст якого складає право суб'єкта використовувати комерційне найменування як засіб своєї індивідуалізації та індивідуалізації товарів, робіт, послуг, які він виробляє та/або надає. Усі інші учасники правовідносин не мають права використовувати це найменування та не повинні перешкоджати у його здійсненні суб'єктові, який володіє відповідними правами [2, с. 335–343]. Варто зазначити, що

у межах такого правовідношення на усіх суб'єктів покладається пасивний обов'язок не порушувати прав уповноваженого суб'єкта.

Право на використання комерційного найменування реалізується шляхом використання такого найменування в господарському обороті для власної персоніфікації (на противагу іншим суб'єктам, що господарюють у цій чи суміжних сферах із суб'єктом). Таке використання за своїм змістом найбільш широке та абстрактне і може знаходити конкретний вираз через реальні способи та засоби використання. Зокрема:

– використання комерційного найменування шляхом його проставлення на усіх документах, що виходять від суб'єкта господарювання (накази, розпорядження, банківські документи, запити, листування тощо);

– використання комерційного найменування у цивільних договорах при заповненні такого реквізиту договору як найменування сторони;

– використання комерційного найменування у рекламі, на веб-сайтах, у доменному імені тощо;

– використання комерційного найменування чи його частини у торговельних марках, права на які зареєстровані у встановленому законом порядку;

– використання комерційного найменування, якщо це фізично можливо, шляхом його проставлення та фіксації в інший спосіб на товарах, роботах, послугах, які виробляє/надає суб'єкт;

– використання комерційного найменування у будь-яких публічних згадуваннях про суб'єкта відповідних прав (різні публікації, презентації, реєстри, збірники, конкурси, поліграфічна продукція тощо).

Звичайно, що перелік сфер та способів реалізації прав на комерційне найменування не може бути завершеним, вичерпним. При здійсненні прав на комерційне найменування суб'єкт опирається на загальнодозвільний принцип, який діє з урахуванням загальних меж реалізації суб'єктивних прав та має урахувати загальні засади цивільного права, зафіксовані у ст. 3 ЦК України.

Загальні засади здійснення цивільних прав закріплені нормами ст. 12 ЦК України. Відповідно до її норм особа реалізує свої цивільні права вільно на власний розсуд. Нездійснення особою своїх прав не є підставою для їх припинення, окрім випадків, встановлених законом. Тому, якщо з огляду на певні причини, суб'єкт прав на комерційне найменування не використовує його, це не означає, що він відмовився від нього і, відповідно, інша особа може вільно використовувати таке найменування.

Відповідно до ч. 3 ст. 12 ЦК України особа може відмовитися від свого майнового права. Оскільки права на комерційне найменування та й самі комерційні найменування, які використовують для індивідуалізації суб'єктів, товарів, робіт, послуг, ніде не фіксують, то відмова від таких прав відбувається шляхом фактичних дій. Такі дії теж ніде не фіксують. Тому може виникнути ситуація, за якої об'єктивно неможливо встановити – суб'єкт прав не використовує комерційне найменування чи відмовився від нього. Чи можуть зацікавлені особи вчиняти певні дії, спрямовані на використання «задавненого» комерційного найменування?

Ураховуючи імперативне правило ч. 2 ст. 490 ЦК України, що майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі лише разом з цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною, не може йтися про договірне передання прав на комерційне найменування. Такий підхід виправданий з погляду захисту прав споживачів. У тому ж разі, якщо суб'єкт відповідних прав на комерційне найменування

відмовляється від них, чи можливим є набуття відповідних прав зацікавленою особою. Наразі питання використання комерційних найменувань, які перестали використовувати з різних причин чи щодо яких достовірно відомо про відмову суб'єкта від прав на них, залишаються відкритими. Для їх вирішення потрібно керуватися: використанням «задавлених» комерційних найменувань, які не використовують чинні суб'єкти (обставини свідчать про його відмову від нього), уже не використовують, оскільки суб'єкт припинений як юридична особа чи фізична особа-підприємець, не використовують у зв'язку з репрофілюванням діяльності суб'єкта, якому уже непотрібне раніше використовуване комерційне найменування, допустиме, якщо це не вводить в оману споживачів та, якщо попередній суб'єкт прав чітко та однозначно висловив свою згоду про відмову від комерційного найменування. Відповідно до ст. 491 ЦК України чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування припиняється у разі ліквідації юридичної особи та з інших підстав, встановлених законом. Саме ж комерційне найменування може отримати «повторне життя», оскільки саме з ним споживач пов'язував певний рівень споживання, якість, стиль обслуговування тощо.

Уважаємо, що на законодавчому рівні варто урегулювати відносини щодо відмови від комерційного найменування, зокрема, у разі репрофілювання діяльності суб'єкта прав на нього. Ураховуючи, що суб'єкт не може передати права на комерційне найменування, окрім як разом з цілісним майновим комплексом, у разі його відмови від таких прав або, якщо суб'єктом не проводить діяльність, для позначення якої використовували комерційне найменування, такому суб'єктові доцільно надати право на оплатне відчуження прав на комерційне найменування.

У тих же випадках, якщо йдеться про застосування уже раніше використовуваних комерційних найменувань, теж необхідною є чітка законодавча позиція щодо їх повторного (оновленого) використання. Таке використання можливе, якщо це не вводить в оману споживачів.

Наприклад, у м. Львові працює концерн «Електрон» як акціонерне товариство публічного типу. На сьогодні – це успішна машинобудівна корпорація, відома на ринку як виробник сучасних трамваїв, тролейбусів, автомобілів багатофункціонального призначення для комунальних служб, автомобілів швидкої медичної допомоги, кліматичних систем для автотранспорту тощо. З найменуванням «Електрон» до 1991 року пов'язувалося виробництво телевізорів. Львівський телевізійний завод засновано у 1957 році, а у 1970 році на його базі створено ВО «Електрон» – одне з найпотужніших об'єднань тепер уже не існуючої держави. Саме на базі ВО «Електрон» шляхом акціонування і було створено однойменний концерн, з найменуванням якого пов'язується виробництво уже іншої продукції. Але найменування залишилося.

При здійсненні прав на комерційне найменування суб'єкт має ураховувати також і загальні межі реалізації прав, закріплені у ст. 13 ЦК України. Зокрема, при здійсненні своїх прав суб'єкт зобов'язаний утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб. Оскільки комерційне найменування виконує двоєдину функцію засобу індивідуалізації суб'єкта, його товарів, робіт, послуг та одночасно засобу їх персоніфікації перед споживачем, то при реалізації прав на нього уповноважений суб'єкт має керуватися не тільки своїми інтересами, а й ураховувати інтереси споживача. Використовуване комерційне найменування не може вводити в оману споживача. Не допускаються дії особи, що вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах. Таку норму, закріплену у ч. 3 ст. 13 ЦК України, у судовій практиці використовують у

поєднанні з іншими спеціальними нормами, порушення яких допустив суб'єкт, що здійснює право. Щодо реалізації прав на комерційне найменування саме з наміром завдати шкоди іншій особі, таку ситуацію важко спрогнозувати. На практиці непоодинокими є випадки використання чужого комерційного найменування (зловживання чужими правами) з метою отримання неправомірної вигоди від просування на ринку фірми, товарів, робіт, послуг під чужим (добре відомим, «розкрученим»), популярним) іменем.

Зміст права перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання тісно пов'язаний зі змістом права на використання комерційного найменування та зумовлений функціональним призначенням самого комерційного найменування. Суб'єкт, якому належать права на комерційне найменування за правом його першого використання, зважаючи на зміст п. 2 ч. 1 ст. 490 ЦК України, може власними активними діями перешкоджати іншим особам у його неправомірному використанні. Але з огляду на практику такі ситуації не трапляються. Суб'єкт прав у разі їх порушення звертається до суду з відповідними позовними вимогами. Важко спрогнозувати, які активні дії може застосувати суб'єкт для захисту порушених прав. Відповідно до ст. 19 ЦК України особа має право на самозахист свого цивільного права та права іншої особи від порушень і протиправних посягань. Самозахистом є застосування особою засобів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства. У разі, якщо будь-яка інша особа використовує чуже комерційне найменування, то суб'єкт прав на нього майже не може застосувати якісь власні засоби впливу на особу-порушника. Аналогічно суб'єкт, опираючись винятково на власні можливості, не зможе заборонити неправомірне використання належного йому комерційного найменування. Тобто, право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання, реалізується за допомогою суду шляхом звернення до нього з відповідними вимогами та застосовуючи механізми виконання судового рішення про припинення порушення, відшкодування завданої шкоди тощо. При здійсненні цього права не можуть бути задіяні адміністративні методи, оскільки права на комерційне найменування не реєструються як і самі комерційні найменування. Тому відповідні державні служби у сфері охорони інтелектуальної власності не в змозі надати реального захисту суб'єкту прав.

Дієвим засобом впливу на порушника прав на комерційне найменування могло би бути законодавче закріплення права суб'єкта, що діє під комерційним найменуванням, публікувати у визначених друкованих засобах (наприклад, біржових бюлетенях, офіційному друкованому органі державної установи у сфері інтелектуальної власності тощо), відповідних відомостей про порушника та характер його дій. Це могло би бути своєрідною інформацією як для споживачів, так і для інших суб'єктів про особу-порушника. Такі публікації могли би мати певний вплив на його ділову репутацію, що прямо пов'язано з активністю на ринку. Якщо після такої публікації порушення продовжуються, тоді суб'єкт відповідних прав звертається до суду з позовом про захист. Проте таку процедуру не можна розглядати як передумову звернення до суду про захист порушених прав на комерційне найменування.

У судовій практиці доволі поширеними є справи про захист прав на комерційне найменування.

Так до господарського суду м. Києва звернулося ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» до ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального

захисту» про визнання протиправним та таким, що порушує недоторканість ділової репутації ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» розповсюдження ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» недостовірної інформації про юридичний зв'язок з ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» та використання його комерційного (фірмового) найменування [8]. Позивач просив: зобов'язати ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» припинити використання в будь-який спосіб комерційного (фірмового) найменування ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту», яким є відповідне словосполучення українською (ПРОМЗІЗ) та російською (ПРОМСИЗ) мовами й аббревіатури PROMSIZ, Ltd; зобов'язати учасників (засновників) ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» протягом двох місяців від дати набрання чинності судовим рішенням шляхом внесення та державної реєстрації відповідних змін до його статуту змінити найменування товариства так, щоб уникнути змішування з діяльністю ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту»; зобов'язати ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» протягом місяця від дати набрання чинності судовим рішенням за власний рахунок опублікувати в науково-виробничому журналі «Охорона праці», всеукраїнському виробничо-практичному журналі «Промислова безпека» та щомісячному практичному журналі «Охорона праці і Пожежна безпека» розміром шрифту не менше трьох міліметрів обсягом на цілу сторінку (170x240 мм) літерами червоного кольору повідомлення про порушення ним права інтелектуальної власності позивача та спростування поширеної недостовірної інформації. Позивач зазначив конкретний зміст інформації, що мала бути опублікована у разі задоволення його позовних вимог.

До остаточного вирішення справу слухали різні судові інстанції, призначали декілька фахових експертиз, висновки яких ураховували при винесенні рішення по суті спору.

Рішенням господарського суду м. Києва позовні вимоги задоволено частково. Зобов'язано ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» припинити використання в будь-який спосіб комерційного (фірмового) найменування ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту». В іншій частині позовних вимог відмовлено. Постановою Київського апеляційного господарського суду рішення господарського суду м. Києва скасовано в частині зобов'язання ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» припинити використання в будь-який спосіб комерційного (фірмового) найменування ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту», яким є аббревіатура PROMSIZ, Ltd. У цій частині прийнято нове рішення, яким відмовлено у задоволенні позову в частині зобов'язання ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» припинити використання в будь-який спосіб комерційного (фірмового) найменування ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту», яким є аббревіатура PROMSIZ, Ltd. Постановою Вишого господарського суду України рішення господарського суду м. Києва та постанову Київського апеляційного господарського суду скасовано в частині вирішення спору щодо захисту прав ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» на комерційне (фірмове) найменування. Справу передано на новий розгляд до господарського суду м. Києва. До суду від представника позивача надійшла заява про зміну предмету позову, у якій ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» просить суд: зобов'язати ТОВ «Центр промислових засобів індивідуального захисту» припинити використання комерційного (фірмового) найменування ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту», яким є відповідне словосполучення українською та російською мовами й аббревіатури шляхом їх вилучення із найменувань відповідача.

У судовому засіданні представник позивача надав письмові пропозиції щодо призначення судової експертизи, в якому просив суд поставити на вирішення експерта таке питання: чи виконують зазначені ним словосполучення, на які позивач посилається як на свої комерційні (фірмові) найменування, індивідуалізуючу функцію у веденні ним комерційної діяльності, тобто чи вирізняється завдяки останнім підприємство позивача з-поміж інших осіб.

У процесі судового розгляду встановлено, що повне та скорочене найменування позивача українською мовою внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Основні види діяльності як позивача, так і відповідача майже збігаються. Це виготовлення робочого одягу, взуття, виробів із пластмас, готових металевих виробів. Повне найменування відповідача є майже ідентичним повному найменуванню позивача. Скорочена назва відповідача також містить скорочене найменування позивача.

Оцінюючи подані докази та наведені обґрунтування, суд уважав, що позовні вимоги у частині вирішення спору щодо захисту прав ТОВ «Промислові засоби індивідуального захисту» на комерційне (фірмове) найменування, підлягають задоволенню. Позивач, доводячи факт першого використання ним спірних комерційних найменувань, посилався на такі докази: зазначення його комерційного найменування у посібнику «Інструкція з охорони праці під час виконання робіт на висоті з використанням спеціальних страхувальних засобів», виданого у 2004 році; диплом учасника II міжнародного виставкового форуму «Виробництво і захист-2003», у якому зазначено його найменування; каталог продукції на 2000 рік, на обкладинці якого вказано повне комерційне найменування позивача; інші дипломи, сертифікати, договори у яких вказано його комерційне найменування. Суд у мотивувальній частині судового рішення зіслався і на оглядовий лист Вищого господарського суду України від 27 червня 2008 року «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності», у якому зазначено, що доказами в судових справах щодо захисту прав на комерційне найменування можуть бути безліч видів документів та інших матеріалів, зокрема статутні документи, якщо в них міститься положення про комерційне найменування; договори, бланки, інша технічна та службова документація, в якій використано комерційне найменування; продукція, на якій нанесено комерційне найменування; рекламні матеріали тощо. Суд дійшов висновку, що моментом першого використання спірних комерційних (фірмових) найменувань був саме 2004 рік. Товариство відповідача зареєстроване у 2012 році. Отже, спірні комерційні найменування уже давно використовував позивач у своїй діяльності.

У ґрунтовних експертних висновках зазначалося, що використання спірних комерційних найменувань позивачем і відповідачем може вводити в оману споживачів як щодо товарів, так і щодо суб'єктів, що їх виробляють. Вони є схожими настільки, що їх можна сплутати.

Тож, суд задовольнив позовні вимоги та зобов'язав відповідача припинити використання комерційного (фірмового) найменування позивача.

Варто зауважити, що звертаючись до суду, позивач просив про застосування конкретних засобів, спрямованих на припинення порушення. Це, зокрема, зобов'язати відповідача провести державну реєстрацію відповідних змін до його статуту у частині найменування, щоб уникнути змішування з діяльністю позивача, а також провести відповідну публікацію. У резолютивній частині судового рішення йдеться про зобов'язання відповідача припинити використання комерційного (фірмового) найменування позивача. Проте дієвий контроль у виконанні рішення є

утрудненим. У разі продовження порушення прав позивача він буде змушений знову вдаватися до судового захисту.

Також варто оцінити фаховість суддів у розгляді обставин спору, скрупульозність в оцінюванні усіх доказів, аналізі чинного законодавства та позицій вищих судових інстанцій. Суд чітко сформулював питання, які ставили на розгляд експерта. Адже спори у сфері інтелектуальної власності доволі специфічні та потребують відповідних фахових знань. Мотивувальна частина судового рішення бездоганна та не залишає жодних сумнівів щодо його законності обґрунтованості.

Перелік майнових прав інтелектуальної власності не є вичерпним, оскільки у ЦК України йдеться, окрім окремих визначених майнових прав також і про інші (непоіменовані) права, встановлені законом, а на сьогодні відсутні будь-які законодавчі акти, що встановлюють (чи загалом регулюють) відносини інтелектуальної власності на комерційне найменування. Право на використання комерційного найменування охоплює низку різних дій суб'єкта, спрямованих на досягнення максимальної ефективності в господарському обороті під власним комерційним найменуванням. Право на використання комерційного найменування реалізується шляхом використання такого найменування в господарському обороті для власної персоніфікації (на противагу іншим суб'єктам, що господарюють у цій чи суміжних сферах зі суб'єктом). Таке використання за своїм змістом найширше та абстрактне і може знаходити конкретний вираз через реальні способи та засоби використання. При здійсненні прав на комерційне найменування суб'єкт опирається на загальнодозвільний принцип, який діє з урахуванням загальних меж реалізації суб'єктивних прав та має ураховувати загальні засади цивільного права, зафіксовані у ст. 3 ЦК України. На законодавчому рівні варто урегулювати відносини щодо відмови від комерційного найменування, зокрема, у разі репрофільювання діяльності суб'єкта прав на нього, адже урахуваючи, що суб'єкт не може передати права на комерційне найменування, окрім як разом з цілісним майновим комплексом, у разі його відмови від таких прав або, якщо суб'єкт не здійснює діяльність, для позначення якої використовували комерційне найменування, такому суб'єктові доцільно надати право на оплатне відчуження прав на комерційне найменування.

Список використаних джерел

1. Бошицький Ю. Л., Козлова О. О. Аспекти правової охорони комерційних найменувань в Україні // Інтелектуальна власність. 2005. № 9. С. 8–12.
2. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. О. С. Яворської. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.
3. Іщук С. І. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук, спец.: 12.00.03. Київ, 2009. 20 с.
4. Кодинець А. О. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук, спец.: 12.00.03. Київ, 2006. 20 с.
5. Кривошеїна І. В. Фірмове найменування: регулювання та правова охорона за законодавством України: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук, спец.: 12.00.03. Київ, 2007. 18 с.
6. Крижна В. М. Комерційне найменування – ім'я суб'єкта підприємництва чи його комерційний псевдонім // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2008. № 5. С. 16–20.
7. Мартин В. М. Охорона прав на комерційне найменування / Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. Яворської О. С. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.

8. Рішення господарського суду м. Києва від 18.05.2015 р. у справі № 910/20889/13. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/44400135>(дата звернення: 20.09.2017).
9. Тарасенко Л. Л. Захист прав інтелектуальної власності на комерційне найменування / за заг.ред. проф. Яворської О. С. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. С. 502–505.

References

1. Boshytskyj, Y. L., Kozlova, O. O. (2005). Aspekty pravovoi okhorony komertsijnykh najmenuvan v Ukraini. *Intelektualna vlasnist*, 9, 8–12.
2. *Intelektual'ne pravo Ukrainy*. (2016), In O. S. Yavorska (Ed), Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky, 608.
3. Ischuk, S. I. (2009). Pravo intelektual'noi vlasnosti na komertsijne (firmove) najmenuvannia. *Dissertation Abstracts*, 20.
4. Kodynets, A. O. (2006). Zasoby individualizatsii uchasnykiv tsyvil'noho oborotu, tovariv i posluh u tsyvil'nomu pravi Ukrainy. *Dissertation Abstracts*, 20.
5. Kryzhna, V. M. (2008). Komertsijne najmenuvannia – imia subiekta pidprijemnytstva chy yoho komertsijnyj psevdonom. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, 5, 16–20.
6. Kryvosheina, I. V. (2007). Firmove najmenuvannia: rehuliuvannia ta pravova okhorona za zakonodavstvom Ukrainy. *Dissertation Abstracts*, 18.
7. Martyn, V. M. (2016). Okhorona prav na komertsijne najmenuvannia. In O. S. Yavorska (Ed), *Intelektualne pravo Ukrainy*. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky. 335–343
8. *Rishennia hospodars'koho sudu m. Kyieva* (2015). Yedynyj derzhavnyj reiestr sudovykh rishen. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/44400135>
9. Tarasenko, L. L. (2016). Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti na komertsijne najmenuvannia. In O. S. Yavorska (Ed), *Intelektualne pravo Ukrainy*. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky. 502–505.

*Стаття: надійшла до редакції 02.10.2017
прийнята до друку 24.10.2017*

LICENSE INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS ON COMMERCIAL (TRADE) NAMES

L. Andreychuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., 79000, Lviv, Ukraine,
e-mail: lubchik@ua.fm*

The article examines issues of intellectual property right on commercial (trade) names. There were analysed the theoretical positions, the positions of courts' practices on the subject of this scientific research (resolving disputes related to the protection of commercial names). The analysis of legal regulation of these relations was done.

It has been established that the list of property intellectual property rights is not exhaustive, in addition to certain defined these property rights, also other (non-titled) rights established by law, at present there are no legislative acts establishing (or generally regulating) intellectual property relationship on a commercial name.

It is proved that the right to use a commercial name covers a number of various actions of the subject aimed at achieving the maximum efficiency in economic turnover under its own commercial name. It is substantiated that the right to use a commercial name is exercised through the use of such name in economic turnover for personalization (as opposed to other entities operating in this or related areas with the subject). Such use is the most extensive and

abstract in its content and can find a specific expression through the actual ways and means of use. It was paid attention to the fact that when exercising the rights to a commercial name, the subject is based on a general permissive principle that operates in the light of the general limits of the exercise of subjective rights and should take into account the general principles of civil law, enshrined in art. 3 of the Civil Code of Ukraine.

It is proposed at the legislative level to regulate relations on the refusal of a commercial name, in particular, in case of reshuffling the activity of the subject of rights to it, since, considering that the entity cannot transfer the rights to a commercial name, except in conjunction with a holistic property complex, in this case his waiver of such rights or, if the entity does not carry out activities for the denomination of which the commercial name has been used, it is expedient for such a subject to provide the right to a paid alienation of the rights to a commercial name.

Keywords: intellectual property, rights, court.